

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ
1
ΜΑΪΟΥ
1927

ΕΤΟΣ Ε. ΑΡΙΘΜΟΣ 254

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΡΟΥΛΙΑΚΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 10

ΕΝΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΟΝ κ. ΕΛΕΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΝ

Μία συνομιλία μας δια την "Δημοκρατίαν"

Πέρα και μακριά, απλώνονται τα Χανιά, άπεραντη ζωγραφιά ήλιοχαράς, ωμορφιάς και απλότητας. Ο κ. Πρόεδρος μ' έδεδεχθη χθές - τρίτην αυτήν επίσκεψίν μου, έπάνω στη βεράντα του άνεψιού του κ. Μητσοτάκι, έν τῷ μέσῳ τῶν ιδιῶν του, τῆς ἀδελφῆς του χήρας Μητσοτάκι, τῶν άνεψιῶν του καί τῶν μικρῶν άνεψιῶν του. Εφαίνετο εὐτυχῆς. Επειτα ἀπέδεν μακρυνόν ξενητεμόν, πάλιν ἐδῶ, ὁπόθεν φρημηθῆ, στήν ἀγκυρὰν ἐνός ὀλοκλήρου Λαοῦ, ποῦ τοῦ εἶναι ἰδικός του ὄσω τὸ μειδιάμα του, ἢ τὸ ἔργο τῆς Μ. Ἑλλάδος. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐξώπορταν τοῦ σπιτιοῦ, περνάει ὁ κόσμος, στέκεται μ' εὐλαβικὴ προσοχῆ, καί γιὰ πολλὰ παραμένει ἐκεῖ, σὲ μιὰ ἀπλήστασι στοργῆς καί θαυμασμοῦ. Πολλοί, ἀπὸ κάποια παράδοξη διάθεσι στοργικῆς ἐκδηλώσεως ἐπῆγαν αὐτὲς τὶς μέρες, στὶς Μουρνιές, τῆ γενέτειρα τοῦ κ. Βενιζέλου, ὅπου ἀκόμη σώζεται τὸ σπίτι, ποῦ τὸν πρωταντίκονσε. Καί τόπνιξαν σιάνθη. Τὸ πρωί, εἶχε κάνει φιλικὰς ἐπισκέψεις, σὲ ὄσους τὸν καλοσῶρισαν παλαιούς πολιτικούς φίλους καί, ἐχθρούς, τὸν κ. Μαυροῦ Κουνδουροῦ τὸν κ. Παπαγιαννάκι τὸν κ. Φούμη.

Τὸ βράδυ τῆς Ἀναστάσεως, δὴ πῆγαινε στή μικρὴ γειτονικὴ Ἐκκλησίᾳ, τὸν Ἅγιον Νικόλαο τῆς Χαλέπας.

Στὴν ἴδια Ἐκκλησίᾳ ἤκουσε καί τὰ 12 Εὐαγγέλια τὴν Πέμπτη. Τὸν Ἐπιτάφιο θ' ἀκολουθοῦσε στήν «Εὐαγγελίστρια» τῆς συνοικίας «Φακωθιανά».

Πάλι προσπάθησα νὰ τοῦ ἀποσπάσω καμιά ἀνέκδοτη σκέψι του.

— Εἶδατε, ὁ Ἀθηναῖκος Τύπος ποῦ δὲν σὰς συμπαθεῖ, φοβᾶται πῶς γρήγορα θάναμιχθῆτε στήν πολιτικῆν.

Γέλασε καί μοῦ εἶπε.

— Μοῦ κάνει παραξένην ἐντύπωσιν ἢ νοοτροπία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν.

» Ἦρθε ν' ἀναπαυθῶ καί με βλέπετε πόσο εἶμαι εὐτυχῆς μέσα στοὺς δικούς μου.

Σιωπῆ.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποῦ ᾤδηγησε τὴν Χώραν μικρὰν καί, ἐντιμον τοῖε σὲ μακρὸς καί δοξασμένους προσπάθειες, εἰμοιάζε λυπημένος γιὰ τὴν Πολεμικῆν ἐχθρῶν του. Τὸ καθαρό

ἄσπρο πρόσωπό του, ποῦ τὸ κάνει νὰ λάμπη ἢ ἐκφρασις, τὰ φλογερὰ μάτια, τ' ἀσάπαστο χαμόγελο, εἰμοιάζε καθὼς ἂν τὸ ἐτοιμάζε ὁ πόνος.

— Θὰ ἤθελα νὰ μ' ἀφίσουν νὰ ἡσυχάσω. Νὰ πολιτευθῶ, τὸ ἐδήλωσα τόσε; φορές, δὲν σκέπτομαι. Ἐπειτα ἔδωσε κ' ἐμένα ὁ ἀσπὴρ μου. μοῦ εἶπε γελῶν.

— Κε Πρόεδρε, ὁ Λαὸς ὄσω καί ἂν τὸν φανατίζον οἱ ἀρχηγοί του, σὲ Σὰς ἀποβλέπει ὡς σὲ σάνίδα σωτηρίας.

— Ἀλλοίμονο φίλε μου, ἂν τὰ Κράτη κρεμοῦν τὸ μεγάλο ζήτημα τῆς ὑπάρξεως τῶν ἀπὸ ἑνα ἄνθρωπον. Πόσο μπορεῖ νὰ ζῆση κανεὶς. Ὅμως ἡ Ἑλλάς ἔχει μακρυνὸ μέλλον ὄσω καί ἂν ἔχει ὀλιβερὸν Παρόν. Ἡ σημερινὴ κατάστασις θὰ ἔπρεπε νὰ ἱκανοποιῆ κάθε Ἑλληνα. Ἡ Οἰκουμενικὴ δὲν εἶναι συνθηκολόγησις τῶν κομμμάτων, τὰ ὅποια ἐφθασαν μέχρις αὐτῆς, γιὰ νὰ κάνουν καλύτερα τὶς δουλιές τους; οἱ ἀρχηγοὶ ὄπως πολλοὶ νομίζουν. Ἀντιθέτως, τὰ κόμματα ζημιοῦνται ἀπὸ μιὰν τέτοιαν Ἐνωσιν καί ὁ, τι λέγω δὲν εἶναι μυστικὸν δι' ὄσους γνωρίζουν ἀπὸ πολιτικῆν. Τὴν Ἐνωσιν αὐτὴν τὴν ἔχοντα κ' ἐγὼ, πρὶν ἀκόμη γίνῃ, ὡς τὴν μοναδικὴν, ποῦ μποροῦσε νὰ σώσῃ τὴν κατάστασιν ὡς τοῦ Παγκάλου, τὰ ἐκ τοῦ Πολέμου τραῦματα, τὸν διασισμόν τῶν Ἑλλήνων, τὴν ἀνάγκην νὰ κτυπηθῆ ἡ στρατοκρατία καί τὸ ρουσφέτι. Ἄλλ' οἱ νομίζοντες ὅτι ἄψε—σβῦσε ἢ μπορεῖ νὰ δοθῆ πνοὴ ζωῆ εἰς ἑνα οἰκονομικὸν πτώμα, ὡς κατήνησεν ἡ Ἑλλάς ἐκ τῶν αἰτιῶν ποῦ σὰς εἶπα, λησιμονοῦν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν θαυμάτων πέρασε καί ὅτι οἱ θαυματοποιοὶ—καί εἶναι μόνον οἱ Δικτάτορες—εἶναι οἱ χειρότεροι πολιτικοί.

Τὸν ξαναρώτησα ἂν δὲν νομίζει ὅτι ἡ κατάστασις ἔχει ἀνάγκην τῆς πολιτικῆς καθοδηγήσεως του.

— Ἡ Οἰκουμενικὴ εἶναι ἀπολύτως χειραφετημένη. Παρασηκολούθησα, εἶναι ἀληθές, πάντοτε τὴν κατάστασιν καί μακριὰ ὄσω ἔξῃσα ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πολιτικῆ. Εἶναι ὑποχρέωσις καί τοῦ ἐλαχίστου Ἑλληνοῦ νὰ παρακολουθῆ τὰ πο-

λιτικὰ πράγματα τῆς χώρας του καί τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴν βεβαίως δὲν θὰ τὴ λησιμονήσω τώρα μάλιστα ποῦ εὐλοσκομαί καί σιμώτερα πρὸς τὸ Κέντρον.

Ἄλλ' ἡ κατάστασις βαίνει καλῶς. Ἄν βαίνει βραδέως, ὡς ὄφονται οἱ αἰτίαι. Εἶναι ὀλιβερὸν ὅτι μετὰ τὸν Λαοῦ ὑπάρχουν καί τινες ποῦ νομίζουν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα συμφέρει νὰ σωρευθῶνται πᾶσαι αἱ Ἐξουσίαι εἰς τὰ χεῖρα ἐνός, χωρὶς νὰ σκέπτονται ὅτι ὁ Ἐνας αὐτὸς διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὰς Ἐξουσίας, καταντᾶει τύρανός ἀλλὰ καί ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τοῦ Δημοσίου Ἰθαυροῦ, ὡς εὐρηταί ὑποχρεωμένος νὰ δημιουργῆσῃ περὶ αὐτὸν κλίμα ποῦ νὰ τὸν στηρίξῃ. Εἶναι δὲ καί τρομερὰ ἡ μεταδοτικότης τῆς τρομερᾶς αὐτῆς ψυχονόσου, τῆς Δικτατορίας ἀλλὰ καί διδακτικῆ ἢ ἀνυποληψία τῆς προηγμένης Δημοσίας Γνώμης τοῦ ἔξω κόσμου καί τῶν Κυβερνήσεων, πρὸς τὴν ἀσυγχρόνιστον, αὐτὴν ἀδαιρεσίαν.

Ὅπως ἤρχιζε νὰ πέφτῃ ὁ ἥλιος σὲ μιὰν χρυσῆν θάλασσαν φωτός, ὁ κ. Βενιζέλος ἐλησιονήθη, εἰς τὴν στοργικὴν παρακολούθησιν τῆς ἡμέρας ποῦ καληνόγησε τὴν ἀγαπημένην του πόλιν.

Ὅπως τὸν ἀποχαιρέτουν μοῦ λέει γελῶν.

— Πῆτε σὲ ὄσους ἀνησῆχσαν γιὰ τὸ γυρισμά μου ὅτι ἢμποροῦν νὰ ἡσυχάζουν. Ἡ Πολιτικὴ μ' ἐκούρασε. Τώρα εἶμαι ἐρωτημένος μετὸ σπιτιοῦ μου, τὴν ἡρεσιν καλογηρικὴν ζωὴν τῶν Χανιῶν μου, τὸν μικρὸν μου ἐδῶ ἀνιψούλην. Καχάδεψε τὸ σγουρὸ κεφάλι τοῦ ἔξαστους άνεψιού του, Ἐλευθερίου Μητσοτάκι ἀκουμπώντας τὸ πηγούνι του στὸ κεφάλι τοῦ μικροῦ, ἔτσι ποῦ νὰ κρούβῃ τὸ μούτρο, — αὐλαχωμένο πρὸς ἔσθαι ἀπὸ ποῖο αἰσθημα.

Χανιά Μ. Παρασκευῆ
Ν. ΑΝΑΡΟΥΛΙΑΚΗΣ

«κλίμα», νερό, κρεββάτι, ἐντυπώσεις. Ἐδῶ, σὲ ἄλλο κτήμα, στὸ Κιχοῦ, (55 χιλιόμετρο ἔξω τῆς Τάγκας), δίπλα, πέντε λεπτά ἀπὸ τὴ Σιδηροδρομικὴ γραμμῆ, (στὸ: P. A. P. Sisal Estate) εἶχα συχαθῆ τὸν ἑαυτὸ μου. Τὸ κλίμα τοῦ Κιχοῦ περὶ φύλο ἀπὸ τὸ κλίμα τοῦ Μόμπω. Ἡ μαλάρια ἢ ἡ θέρμη εἶχε μῆτ' ἐντὶ κόκκαλα μου. Εἶχα, ἀκόμα, συχαθῆ τὶς ἐπιθέσεις, τὶς φασαρίες, τὰ μικροζητήματα, τὰ ψευτοεπιστάδες, τὶς βλακείες, τὶς ἀκαθαρσίαι, τὶς ψευτιές, κ. τ. λ. τῶν ἐδῶ μαῦρων καί κόκκινων ἐργατῶν μου. Νάμαι ὑποχρωμένος ἀπὸ τὴν Μοῖραν μου ν' ἀκούω χιλιάδες ὑποθέσεις πονείας καί μοιχείας τῶν ἐργατῶν μου. Νὰ δικάζω τέτοια αἰσχρὰ πρῶτα, ἄπια. Νὰ διώχνω πόρνοους καί μοιχοῦς, ἄρενας καί δῆλεις. Νὰ συμβουλεύω, νὰ νομίζω. Ὅλα μαζί. Τί κόσμος, φίλιτατε Ρωμῆ, ἐδῶ, ὁ μαῦρος καί ἐουδρόδερος; Ἐκατομῆρα χρόνια πῶσα ἀπὸ τοὺς λευκοὺς ἢ Ἑυρωπαϊκοὺς. Ἡ θρησκεία τοῦ ἐδῶ πρωτογόνου κόσμου εἶναι μόνον ἡ «καίλια» του καί τίποτε ἄλλο.

Ἦθελα, λοιπόν, ἡσυχίαν ἡρεσίαν νεύρων, ἀλλαγὴν κλίματος, περιβάλλοντος, ἐντυπώσεων. Γι' αὐτὸ εἶχα γράψῃ στὸν ἐδῶ Ἰνδὸν σταθμάρχην τοῦ Σιδηροδρόμου νὰ τηλεγραφήσῃ στὴ Τάγκα γιὰ νὰ μοῦ κρατήσουν στὸ ταχυδρομικὸ τραῖνο ἑνα μικρὸ πολὺ διαμερίσμα πρῶτης θέσεως. Μοῦ τὸ κράτησαν. Ἐγραψαν ἀπ' ἐξω, ἀγγλιστί, στὴ Τάγκα: «Κρατημένο. Γιὰ τὸν κ. κ. Καραμπάση—Κιχοῦ—Μόμπω». Τὸ Κιχοῦ στὸ 55 χιλιόμετρο. Τὸ Μόμπω στὸ 130. Ἄλλὰ: «Μοῖρα ἄγει»!! Μία κυρία, ἐγγλέζα, γνωστὴ μου, φίλη μου, στὴ Τάγκα, ἐφανευε γιὰ τὸ Μόμπω. Θεὸς διαιτέρη, σὸ τραῖνο, στὴ Τάγκα, δὲν ὑπῆρχε. Ἐμῆκε, λοιπόν, στὸ διαμερίσμα τὸ κρατημένο, γιὰ μένα. Ὁ σταθμάρχης τῆς Τάγκας «ἠρηθῆ» ἀπολύτως νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ μῆτ' ἐντὶ μικρὸ διαμερίσμα, τὸ γιὰ μένα κρατημένο. Τὸ «θῆλυ» ὄμως ἐνίκησε, κραυγάζον νευρικώτατα ἐντὶ σταθμάρχην, ἀγγλιστί:—«Δὲν εἶναι δική σου δουλειά. Ὁ κ. Καραμπάσης εἶναι πολὺ φίλος μου. Εἶναι γειτονάς μου. Ἐγὼ θὰ τὰ διορθώσω μαζί του, χωρὶς νὰ θυμώσῃ». Τὸ τραῖνο ἤρθε στὸ Κιχοῦ, τὸ μεσημέρι. Ὁ σταθμάρχης μοῦ λέει, ἐγγλέζικα: «Ἰδοὺ ἡ θέσις σου». Ἀνοίγω. Καί τι νὰ ἴδω; Ὅχι ἑνα, ἀλλὰ δύο «θῆλυκα»! Ἐχρηνίζονταν τὰ «θῆλυκα» ἢ «γύναια», ἔκαναν τὶς τοιαύτας τῶν, ἔβαζαν στὰ μούτρα τῶν «μπογιές» καί «κοκανάδι», πούντρος!! Ἴνα ὠραϊότερα τοῦ δένοντος φανῶσιν εἰς ἐμέ!! Ἴνα με σκανδαλίσωσι, σαρκικῶς!! Τὰ ἀφιλάτμα τὰ «θῆλυκα», τὰ παμπόνηρα ταῦτα ὄντα, τὰ ὑποκριτικώτατα, τὰ ψευδέστατα, τὰ ὀκηρητότατα. Ἀντὶ ἐνός, «δύο» θῆλυκα.

Μ' ἐχαιρέτησαν, εὐγενέστατα. Μία Ἀγγλίδα καί μία Γερμανίδα. Γνωστότατον «ἐκάτερον» ἐκ τῶν θῆλων. Τώρα πρῆπει νὰ μιλῶ καί τὶς δύο γλώσσας, Ἀγγλικὰ, καί γερμανικὰ. Μὰ ἐρώτησα «ποιὰν» γλῶσσαν θὰ μιλοῦμεν, ἀγγλικὰ, γερμανικὰ, ἢ σουαχίλικα; Ἐσυμφωνήσαμεν νὰ μιλοῦμεν μόνον ἐγγλέζικα. Τὸ παραξένον. Ἡ Γερμανίδα ἤξερε γαλλικὰ, γερμανικὰ, ἐγγλέζικα, σουαχίλικα. Ἡ ἐγγλέζα ἤξερε μόνον ἐγγλέζικα καί σουαχίλικα. Ὅστε, ἐσκέ-

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΟΠΙΚΑ ΚΛΙΜΑΤΑ

ΔΥΟ ΘΗΛΥΚΑ

Εἶχα καιρὸ, σχεδὸν τρεῖς μῆνες, νὰ πῶ πάνω, στὸ ἄλλο κτήμα τοῦ σκοινοῦ, στὸ Μόμπω (Mombi Sisal Estate) Ἦθελα νὰ ἐπιθεωρήσω τὴν καλλιέργειαν τοῦ κτήματος, τὸ κλίμα ὡς λέγεται στὴ σουαχίλικῃ στῆ γλῶσσῃ τῶν μαῦρων. Ἦθελα ν' ἀλλάξω